

Kwetsbare LHBT-jongeren op school

Info en tips voor leerlingenbegeleiders en mentoren

De puberteit is voor de meeste jongeren een spannende periode. Bijna iedere puber maakt zich druk om vragen als: draag ik wel de juiste kleding en hoor ik er wel bij? Jongeren die lesbische, homo-, bi- of transgender (LHBT) gevoelens hebben, staan daarnaast voor extra uitdagingen. Negatieve reacties, pesten en geweld komen veel voor. Dit maakt LHBT-jongeren kwetsbaar voor onder meer depressie en zelfmoordgedrag. Wat kan jij op jouw school doen om deze leerlingen zo goed mogelijk te ondersteunen?

In de klas kun je LHBT-zijn bespreekbaar maken met tools die je vindt op www.movisie.nl/bespreekbaarheidLHBT en www.gayandschool.nl. Maar hoe ga je individueel in gesprek met leerlingen die (misschien) LHBT zijn?

Anders zijn is normaal

Problematiseer homo- of biseksualiteit niet en geef aan dat dit net zo normaal is als heteroseksualiteit. Ditzelfde geldt voor transgender zijn: je bent niet vreemd.

Voorbeeldvragen seksuele voorkeur:

- * Ben je wel eens verliefd geweest?
- * Heb je wel eens nagedacht of je jongens, meisjes of allebei leuk vindt?

Voorbeeldvragen genderidentiteit:

- * Zie je jezelf meer als jongen of een meisje?
- * Hoe wil jij dat anderen jou het liefste zien?
- * Als je zelf kunt bepalen in wat voor lichaam je bent geboren, wat kies je dan?

Het ontdekken van seksuele voorkeur en gender

Gemiddeld rond het 14e levensjaar ontdekt een LHBT-jongere zijn/haar seksuele voorkeur. Dit houden ze gemiddeld 3,5 jaar geheim. De helft van de volwassen transgenders wist voor het 10e levensjaar dat hij/zij transgender is. Hele precieze aantallen zijn niet bekend. Lees meer in het onderzoek 'Jongeren en seksuele oriëntatie' en 'Worden wie je bent' van het SCP.

Het is belangrijk om deze vragen goed in te leiden.

Bijvoorbeeld door iets te vertellen over iemand die je kent die lesbisch, homo, bi of transgender is. Het bespreken met de jongere kan makkelijker worden door te zeggen dat je het wellicht 'mis hebt', maar dat je het toch even wil vragen.

Let op woordkeuze

Plak geen labels op een jongere wanneer hij of zij dit zelf niet doet. Zegt een meisje bijvoorbeeld dat ze ook op meisjes valt, noem haar dan niet meteen bi of lesbisch maar ga mee in de zelfbenoeming van de jongere.

Vriendje of vriendinnetje?

Vraag niet standaard aan een meisje of zij een vriendje heeft en aan een jongen of hij een vriendinnetje heeft. Vraag bijvoorbeeld eerder of er iemand is, die zij leuk of bijzonder vinden.

Meisje/jongen?

Neem bij een transgenderjongere niet de lichamelijke situatie als uitgangspunt, maar de identiteit. Dus als iemand 'van binnen' een jongen is, maar geboren is met het lichaam van een meisje, spreek hem dan aan als jongen. En wanneer je praat over van geslacht veranderen, spreek dan van 'transitie' en gebruik nooit termen als 'ombouwen' of 'verbouwen'.

Geef jongeren de ruimte

Geef jongeren zelf de ruimte om te bedenken hoe zij om willen gaan met hun LHBT-zijn en ondersteun in het maken van beslissingen hierover. Bespreek met jongeren de mogelijke scenario's door: Hoe zouden familie en vrienden reageren? Bij wie kan de jongere eventueel wél terecht?

Zelfmoord

Zelfmoordpogingen komen onder lesbische, homo- en biseksuele (LHB) jongeren 4,5 keer zo vaak voor, dan onder andere jongeren. Pesten blijkt de grootste voorspeller te zijn van zelfmoordgedrag onder LHB-jongeren. Lees verder in de publicatie 'Ik wou dat ik dood was' www.iedereenisanders.nl/ondersteuners.

Kastdeur op een kier

Ga er niet automatisch van uit dat 'uit de kast komen' voor jongeren altijd gewenst is. Het kan de veiligheid van jongeren uit traditionele migranten- of vluchtelingengemeenschappen ernstig in gevaar brengen. Lees meer over biculturele LHBT's: www.movisie.nl/publicaties/kastdeur-kier.

Twijfelen mag

Sta open voor jongeren die nog niet precies weten wat hun seksuele voorkeur of genderidentiteit is. Bied hen ruimte om te twijfelen en hierover na te denken. Juist als een jongere het nog niet goed weet, is praten hierover vaak prettig.

Organisaties voor LHBT-jongeren

Er zijn verschillende organisaties die zich richten op LHBT-jongeren. Bijvoorbeeld Exprezo of de online community Jong&Out. Christelijke jongeren kunnen terecht op het Regenboogforum of de verenigingen CHJC en Contrario. Ben je op zoek naar een andere organisatie? Kijk hiervoor op de pagina 'ontmoeten' op www.iedereenisanders.nl.

GSA op school

Jongeren met LHBT-gevoelens vinden herkenning en steun bij elkaar. Als leerlingenbegeleider kan je een jongere helpen bij het vinden van deze contacten. LHBT-leerlingen kunnen met elkaar en/of docenten een Gay Straight Alliance (GSA) oprichten: www.gaystraightalliance.nl.

Grijp in bij gevaarlijke situaties

'Homo' is een van de meest populaire scheldwoorden op school. Dit herinnert LHBT-jongeren er aan dat zij niet zo zijn als de rest; ook als het pesten niet tegen hen is gericht. Grijp daarom altijd in bij anti-LHBT opmerkingen en pesterijen.

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Let op bij geweld

Soms kan er sprake zijn van ernstige problematiek, bijvoorbeeld wanneer familieleden het LHBT-zijn van een jongere niet accepteren. Er kan hier zelfs sprake zijn van kindermishandeling of eengerelateerd geweld. Lees meer hierover: www.movisie.nl/publicaties/eengerelateerd-geweld-seksuele-genderdiversiteit. Het is van belang om op tijd deskundige hulp in te schakelen en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te volgen: www.rijksoverheid.nl/meldcode.

Let op suïcidaal gedrag

Maak het bespreekbaar als je vermoedt dat een jongere denkt aan zelfmoord. Het is vaak een opluchting voor de jongere om hierover te praten. Wijs jongeren ook altijd op 113online.nl. Hier kunnen ze 24-uur per dag terecht. Voor meer tips: www.movisie.nl.

Verwijs door naar hulpverlening

Soms kan er behoefte zijn aan specialistische hulp. Je kunt verwijzen naar:

- * Coaching en hulp van Rotterdam V: www.rotterdamv.nl
- * Maatschappelijk werk bij COC Haaglanden: www.cochaaglanden.nl
- * Veilige Haven Amsterdam en Oost voor LHBT's met een andere culturele achtergrond: www.veilighavenamsterdam.nl en www.veilighavenoost.nl
- * Transvisie Zorg Amsterdam voor genderidentiteitsvragen en begeleiding van scholen: www.transvisiezorg.nl

Hoeveel LHBT-jongeren zijn er op school?

Als we uitgaan van een representatieve school in Nederland, dan kunnen we berekenen* hoeveel leerlingen (later) LHBT blijken te zijn op een school met 2000 jongeren en evenveel meisjes als jongens:

- 52 meisjes en 53 jongens die je (later) kunt beschouwen als lesbisch, homo of biseksueel
- Ongeveer 8 transgenderleerlingen: 6 meisjes die geboren zijn in het lichaam van een jongetje (transmeisjes) en 2 jongens die geboren zijn in het lichaam van een meisje (transjongens).

* Op basis van de cijfers die het SCP noemt in 2012 en een artikel van onderzoeker Lisette Kuiper uit 2012.

Werken aan een LHBT-vriendelijke school? Kijk dan op www.edudivers.nl en www.gayandschool.nl.